

Ιεραποστολική

Δρ. Εύη Βουλγαράκη-Πισίνα

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας
Τομέας Θρησκευολογίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας

Αθήνα 2018

Μάθημα 3

Στο (προ-)προηγούμενο μάθημα... 2

...εργαστήκαμε
δίχως
διακοπή
σε
ατμόσφαιρα
επικοινωνιακή!

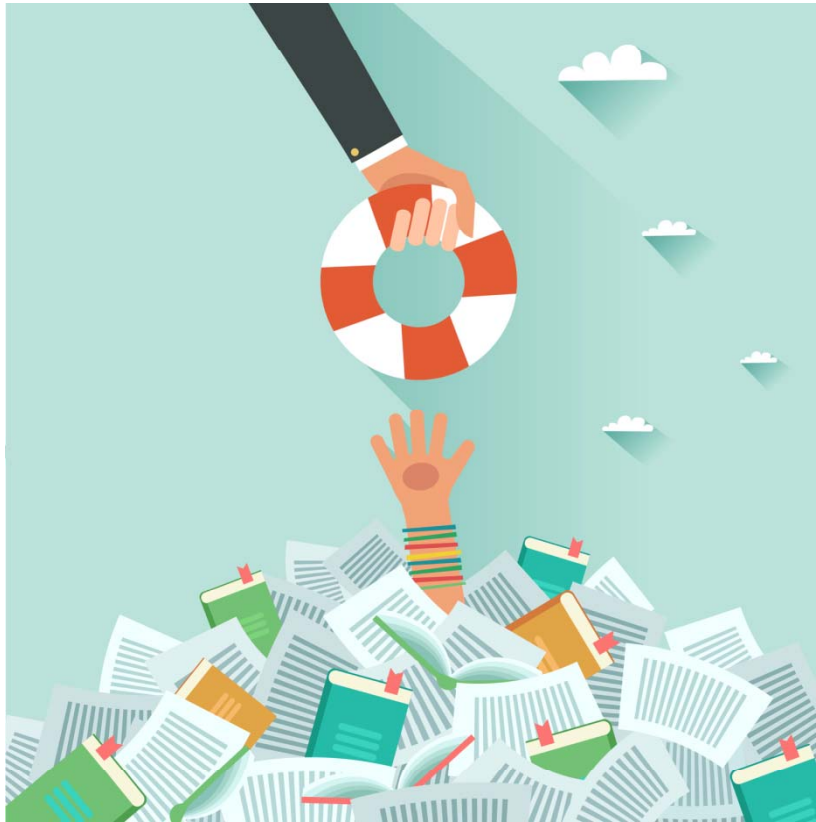
Μιλήσαμε για...

- Την ιστορία της Ιεραποστολικής
 - διεθνώς, σε Ορθόδοξο πλαίσιο, στην Ελλάδα
- Την καθιέρωση της ορολογίας, τη βασική φυσιογνωμία, τις κατευθύνσεις της
- Τη θέση της Ιεραποστολικής στο ακαδημαϊκό πλαίσιο
- Τη σχέση της με άλλους θεολογικούς κλάδους
- Τη σχέση της με άλλες επιστήμες
- Τη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα σε σχέση με την Ιεραποστολική
 - (βλ. e-class, pdf από αρχείο powerpoint “missiology2”)

Στο προηγούμενο μάθημα... 3

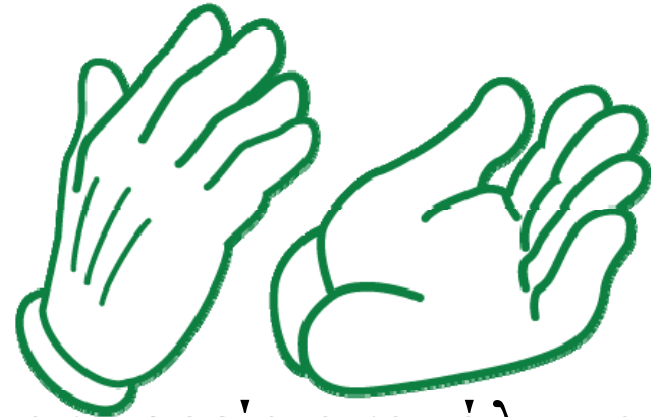
- Παρουσιάστηκαν φοιτητικές εργασίες
- Είχαμε προσκεκλημένους
 - Τη Δρ. Βυζαντινολογίας Ειρήνη Αφεντουλίδου
 - Τον καθηγητή κ. Πέτρο Βασιλειάδη (διαδικτυακά)

Με θάρρος (!)
ξεκινήσαμε με τις εργασίες 😊

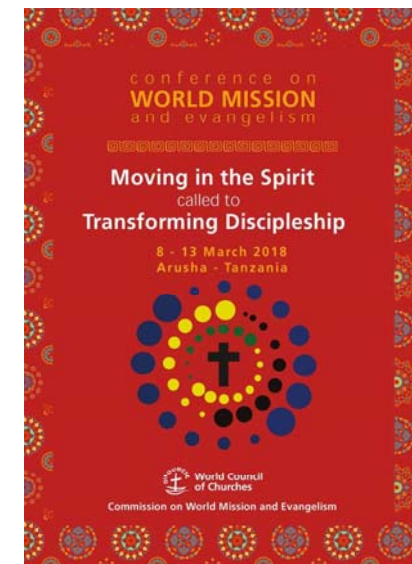
Και τα κουβεντιάσαμε σαν μια
καλή παρέα που είμαστε!

Ξεχώρισε

- Η εργασία της **Ιωάννας** με θέμα την πορεία ανακάλυψης της πίστης του **Dan Reynolds** των **Imagine Dragons** με άξονα το τραγούδι **Believer**
- Η Ιωάννα μας διάβασε μια νοηματικά πυκνή εργασία στην καρδιά του θέματος που άρεσε πολύ
- Μας εξήγησε επίσης **τι έρευνα** έκανε σε σχέση με το συγκρότημα, όπως και με τον βίο και το σύνολο έργο του Dan Reynolds
- Συνομιλήσαμε για την ουσία του θέματος «**Πώς έρχεται κανείς στην πίστη – με βάση το παράδειγμα**»
- Ακολούθησε και μια τεχνική συζήτηση για την ανάπτυξη της εργασίας

Ανταπόκριση από την Τανζανία

- Είχαμε τη χαρά να επικοινωνήσουμε μέσω Skype με τον καθηγητή κ. Πέτρο Βασιλειάδη σε ζωντανή μετάδοση από το Συνέδριο για την Παγκόσμια Ιεραποστολή.

Μας περίμενε μια έκπληξη

(όπως καταγράφηκε σε διαδικτυακό ημερολόγιο, 13/3/18)

- «Συγκίνηση νιώθω σήμερα από χαρά για το δώρο που μας έκανε χθες ο καθηγητής μου κ. Πέτρος Βασιλειάδης, στους φοιτητές μου και στο χθεσινό μάθημα Ιεραποστολικής, ώστε και συναντήθηκαν τρεις γενιές ανθρώπων που ενδιαφέρονται για την ιεραποστολή.
- Με ένα μικρό κινητό μιλήσαμε σε ζωντανή σύνδεση με την Αρούσα της Τανζανίας, το Παγκόσμιο Ιεραποστολικό Συνέδριο! Όχι μόνο μιλήσαμε με τον ίδιο, αλλά είχε ετοιμάσει για μας μια μεγάλη έκπληξη!
- Μαζί του ήταν ο π. Κριστιάν (Cristian Sonea), ιεραποστολολόγος από τη Ρουμανία, μας μίλησε για τις δραστηριότητες του Συνεδρίου και το πρόγραμμα και ιδίως για τη συζήτηση με θέμα τη διάκριση μεταξύ ιεραποστολής και προσηλυτισμού. [Μια συζήτηση πολύ σημαντική γενικότερα, αλλά και ειδικότερα για τις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ]. Είχαμε την ευκαιρία επίσης να ενημερωθούμε και να θυμηθούμε και τη συμβολή του καθηγητή κ. Βασιλειάδη στη σύνταξη του σχετικού κειμένου αρχών για το θέμα αυτό.
- Μαζί του ήταν επίσης ο π. Έρικ (Eric G. Tosi) από την OCA (Αμερική) που τόνισε το ενδιαφέρον κάποιων συζητήσεων και τη δημιουργική αλληλεπίδραση μεταξύ προτεσταντών και ορθοδόξων καθώς έρχονται σε συνάντηση κάποιοι διαφορετικοί τρόποι σκέψης. Όπως για παράδειγμα την έννοια της "mission from the margins".
- [Εδώ να σημειώσω μια προσωπική μου άποψη. Παρότι στην αρχή κι εγώ ένιωσα μια έκπληξη όταν ήρθα για πρώτη φορά σε επαφή με αυτή την ιδέα, στη συνέχεια εντυπωσιάστηκα θετικά, αν όχι και ενθουσιάστηκα. Γιατί είμαι κατεξοχήν οπαδός μιας αλληλεπιδραστικής ιεραποστολής, και όχι μιας ιεραποστολής γεμάτης έπαρση και πεποίθησης στην 'ανωτερότητα του δυτικού πολιτισμού' που συχνά εκβάλλει σε τέρατα και σχέσεις εκμετάλλευσης και εξουσίας. Αντίθετα ζητείται η κένωση του πολιτισμού και η πρόσληψη του πολιτισμού της εκάστοτε κοινωνίας, αλλά όχι σε μια σχέση μονόδρομη, αλλά σε σχέση ταπεινής και αδελφικής αλληλεπίδρασης. Mission from the margins, ναι, ασφαλώς, καθώς και ο ταπεινών εαυτών υψωθήσεται!]

Έκπληξη | συνέχεια...

- Επίσης μαζί του και ο π. **Κοσμάς (Ngige John Njoroge)** από την Κένυα, Δρ. Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Αν και χαιρετηθήκαμε στα Σουαχίλι, μας μίλησε σε άπταιστα ελληνικά για την αφρικανική πραγματικότητα, για την προσμονή της Αφρικής σε όλα τα επίπεδα, και για τον τόνο των κρουστών και της αφρικανικής ψυχής που σφραγίζει αυτό το συνέδριο, ένα συνέδριο μεταμόρφωσης και μαθητείας! Και τέλος ο ίδιος ο καθηγητής μας κ. **Βασιλειάδης** μας μίλησε πολύ πυκνά για τις προτεραιότητες της ιεραποστολής στον αιώνα μας, για την έννοια της συμφιλίωσης και για τις τρεις διαστάσεις της ιεραποστολής | μαρτυρίας (προς τα μέσα, προς τα άνω και προς τα έξω) καθώς και τη σύνδεση της ιεραποστολής με την κοινωνική και οικολογική δικαιοσύνη, με τη δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων και με την αποκατάσταση της κτίσης στη σχέση της με τον Δημιουργό της.
Κύριε καθηγητά, σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για αυτό που κάνατε. Εμείς περιμέναμε με χαρά μόνο εσάς, εσείς με την παρουσία και των άλλων μας κάνατε μέσα από ένα τόσο δα κινητό πραγματικά συμμετόχους στο μεγάλο αυτό γεγονός του συνεδρίου.
Ήταν σαν να είμαστε εκεί. Ήθελα να σας μεταφέρω τις ευχαριστίες μου, και αν μπορώ την εικόνα από τα μάτια που έλαμπαν των φοιτητών. Είχαμε μεγάλη χαρά, καθώς και από την παρουσία της κυρίας Αφεντουλίδου, συμμάρτυρα και συμμετόχο στην προσπάθειά μας και τη δική σας.

Ασάντε!»

Από την ιεραποστολική επικαιρότητα..

- Φωτογραφία από την Αρούσα Τανζανίας (12/3/18). Ευχαριστίες στον Οκταβιάν Μίχοκ.

Στο β' μέρος του μαθήματος

Η Ειρήνη Αφεντουλίδου...

- ...Δρ. Βυζαντινολογίας από το Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung μας μίλησε για την Ορθοδοξία στην Αυστρία με τρεις θεματικούς άξονες:
 - 1. Ιστορία και το παρόν της Ορθοδοξίας στην Αυστρία
 - 2. Μπορεί η Αυστρία να θεωρηθεί πεδίο Ιεραποστολής | Μαρτυρίας;
 - 3. Το φαινόμενο της ανόδου του ακροδεξιού εθνικισμού.
- Ακολούθησε μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση.

Μια αναμνηστική φωτογραφία βγάλαμε στον διάδρομο, μετά.
Στο μάθημα ήμασταν πολύ απορροφημένοι για κάτι τέτοιο 😊

Στο σημερινό μάθημα 4 θα...

- Ενημερωθούμε για την ανάπτυξη του ιεραποστολικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα του 20^{ου} αι. σε συνάρτηση με διεθνείς, οικουμενικές και διορθόδοξες εξελίξεις
- Γνωριστούμε με ιεραποστολικούς φορείς, συλλόγους, περιοδικά
- Συνομιλήσουμε για την οργανωτική σχέση του επίσημου εκκλησιαστικού οργανισμού της χώρας προέλευσης (εν προκειμένω Εκκλησία της Ελλάδος) και των ιδιωτικών φορέων μεταξύ τους και με τις τοπικές εκκλησίες στο πεδίο της ιεραποστολής
- Προγραμματίσουμε μελλοντική επίσκεψη στο Διορθόδοξο Κέντρο «Πορευθέντες».

Η αναζωπύρωση του ιεραποστολικού ενδιαφέροντος

- Την ανάπτυξη του ιεραποστολικού ενδιαφέροντος ιδίως κατά τη δεκαετία του 30 και ακολούθως του 60 στην Ελλάδα είναι δύσκολο να την αποδώσει κανείς σε έναν παράγοντα: **είναι πολυπαραγοντική**
- Τα κείμενα (βλ. βιβλιογραφία) των πρωταγωνιστών της περιόδου (Βουλγαράκης-Γιαννουλάτος) (τη δεκαετία του 60, στη βάση και της κληρονομιάς του Φιλιππίδη, από τη δεκαετία του 30) μοιάζουν σαν οι συγγραφείς τους να εισάγουν μια εντελώς καινούργια ιδέα που οι ίδιοι την προωθούν συνειδητά και αυτόβουλα, ως ενσυνείδητα υποκείμενα της ιστορίας, απευθυνόμενοι σε επιφυλακτικό αν όχι και αρνητικό ακροατήριο. Οι πρωταγωνιστές αισθάνονται ότι έχουν μια αποστολή. Να σπείρουν τον σπόρο του ιεραποστολικού ενδιαφέροντος στο κοινό. Και ιδίως εφόσον είχε εμπεδωθεί η ιδέα της εσωτερικής ιεραποστολής, μια ιδέα κυρίως των Οργανώσεων στη λογική μιας εθνοκεντρικής ιδεολογίας και διακονίας του εθνικού κορμού, οι ΗΒ και ΑΓ ήθελαν να επιστρέψουν στην αρχική οικουμενικότητα του ευαγγελίου και παγκοσμιότητα του χριστιανικού μηνύματος και να μιλήσουν ιδίως για Εξωτερική Ιεραποστολή.
 - Θα διαβάσουμε κάποια τέτοια κείμενα προς το τέλος του τριώρου.

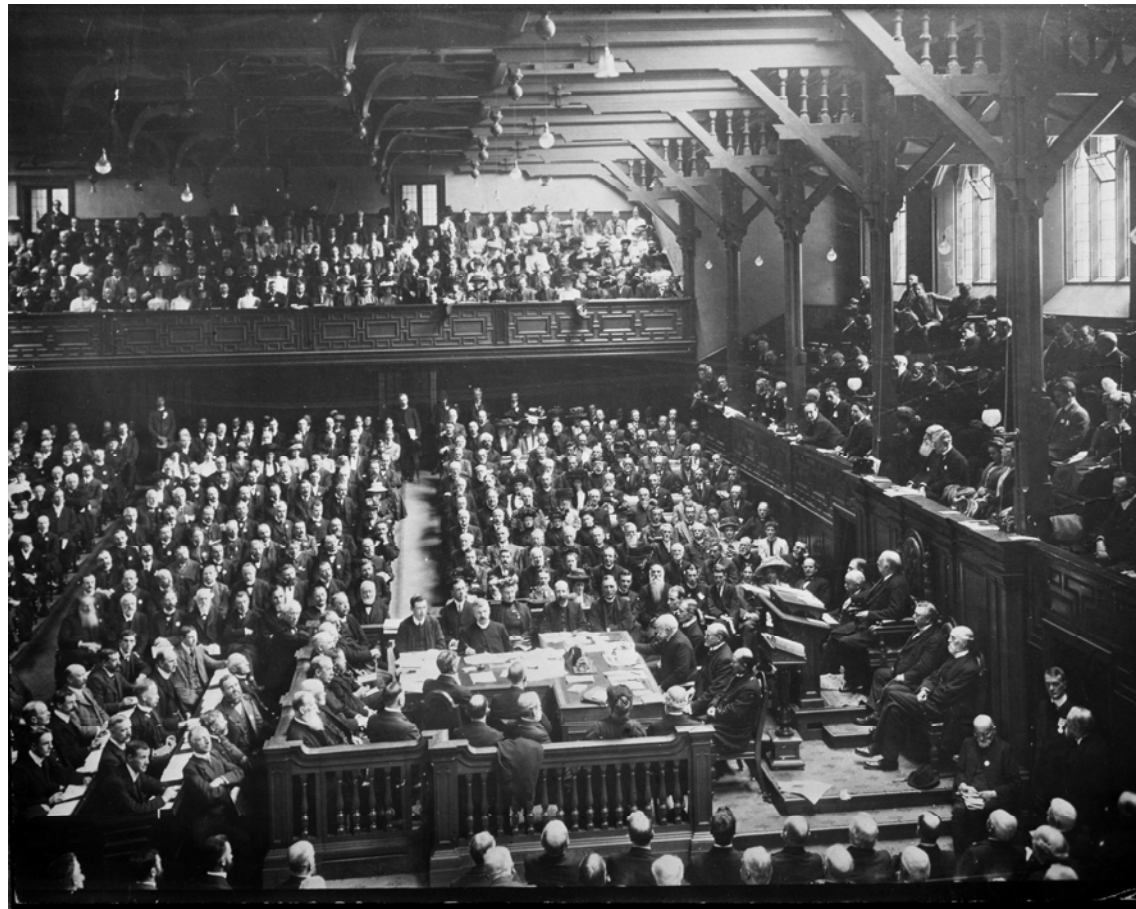
Ιεραποστολή, μια εισαγόμενη ιδέα;

- Ασφαλώς οι πρωταγωνιστές αυτοί δεν δρούσαν ερήμην των γενικότερων εξελίξεων της εποχής τους
- Ούτε όμως είναι σωστό να θεωρηθεί ότι ήταν μίμοι ή απλοί εισαγωγείς ιδεών – κάθε άλλο
 - [Αργότερα θα μιλήσουμε για τις άοκνες προσπάθειες θεωρητικής εργασίας στον χώρο της Ιεραποστολικής με άξονα την πατερική παράδοση]
- Ήταν εξ αρχής συμμετοχοί στις εξελίξεις και είναι αδιαμφισβήτητος και ο ηγετικός αλλά και ο συνεργατικός και ανοιχτός χαρακτήρας του εγχειρήματός τους

Κάποιες ευρύτερες ιστορικές παράμετροι

- Μετά την ορμή του Διαφωτισμού τον 18^ο αι. και την ανάπτυξη κινημάτων αμφισβήτησης ή και αθεϊστικών κινημάτων τον 19^ο και στις αρχές ιδίως του 20^{ου} αιώνα γεννιέται και ένας προβληματισμός στους ανθρώπους της πίστης που τους οδηγεί σε νέα επίπεδα αυτογνωσίας αλλά και αναζήτηση νέων κατευθύνσεων δράσης
- Ασφαλώς κάθε εποχή εμπεριέχει την επόμενη. Συνεπώς και η διαφωτιστική κριτική εμπεριέχεται στη νέα αυτογνωσία των Εκκλησιών και αφομοιώνεται κριτικά στο επίπεδο μιας αυτοκριτικής και ανανεωτικής θεολογίας
- Αναπτύσσεται εξάλλου μια εξωστρέφεια που θέτει σε υψηλή προτεραιότητα ζητήματα ιεραποστολής
- Συνάμα διαπιστώνεται για πολλοστή φορά με ιδιαίτερη ένταση κάτι που ταλάνιζε την Εκκλησία από τα πρώτα χρόνια (ΕΒ, 2016: 27-28), ότι η διχόνοια και η διάσπαση είναι ένα σοβαρότατο εμπόδιο στη χριστιανική μαρτυρία. Γεννιέται έτσι η ανάγκη ενός οικουμενικού κινήματος, η οποία επιτείνεται αλλά και λαμβάνει μορφή και σάρκα τις δεκαετίες που ακολουθούν, ιδίως δε μετά την τραγωδία του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Το συνέδριο του Εδιμβούργου 1910

Προετοιμάζεται με ειδικές ερευνητικές επιτροπές που εργάζονται πάνω από 2 χρόνια

- Μετέχουν 1200 σύνεδροι από προτεσταντικές εκκλησίες και ιεραποστολικές εταιρείες από όλο τον κόσμο (κυρίως Ευρώπη και Αμερική)
- Δεν μετέχουν Ρωμαιοκαθολικοί ή Ορθόδοξοι
- Προεδρεύει ο Λόρδος Αλεξάντερ Μπρους Μπάλφουρ από τη Σκωτία
- Σημαντικό ρόλο παίζει ο λαϊκός Αμερικανός Τζον Μοτ
- Οι επιτροπές του:
 - Μεταφέροντας το Ευαγγέλιο στον μη χριστιανικό κόσμο
 - Η Εκκλησία στο πεδίο της ιεραποστολής
 - Εκπαίδευση σε σχέση με τον εκχριστιανισμό της εθνικής ζωής
 - Το ιεραποστολικό μήνυμα προς τον μη χριστιανικό κόσμο
 - Η προετοιμασία των ιεραποστόλων
 - Η βάση (home base) των ιεραποστολών
 - Ιεραποστολές και κυβερνήσεις
 - Συνεργασία και προαγωγή της ενότητας

Χαρακτηριστικά και συνέπειες

- Ένα πνεύμα ακτιβιστικό και μια αίσθηση επείγοντος κυριάρχησε, επηρεασμένο από τα νεανικά κινήματα και τις ιεραποστολικές εταιρείες που μετείχαν, στο πνεύμα: «παγκόσμιος ευαγγελισμός στη γενιά μας»
- Προσδιορίστηκε σαφώς ότι η θεματική του συνεδρίου αφορά τις μη χριστιανικές χώρες
- Δημιουργήθηκε «Επιτροπή Συνέχειας» η οποία οδήγησε πράγματι σε μια συνέχεια με περισσότερες δράσεις. Ιδρύθηκε το 1921 ένας μόνιμος οργανισμός, το International Missionary Council, που αργότερα ενσωματώθηκε στο ΠΣΕ, το 1961 στο Νέο Δελχί. Στην πραγματικότητα καθώς το IMC ήταν μια συνομοσπονδία ιεραποστολικών εταιρειών ασύνδετων οργανωτικά με τις εκκλησίες, στο Νέο Δελχί πραγματοποιήθηκε η σύνδεση της ιεραποστολής με την εκκλησιολογική της βάση. Λόγω αυτής της ιεραποστολικής παράδοσης είχε στο ΠΣΕ μεγάλη σημασία η Επιτροπή για την Παγκόσμια Ιεραποστολή και τον Ευαγγελισμό (Commission on World Mission and Evangelism). Επίσης μετά το Εδιμβούργο ξεκίνησε η έκδοση του πολύ σημαντικού ιεραποστολικού περιοδικού *International Review of Missions* (IRM), Τεύχος 1 (1912)
- Ακολούθησαν και άλλα παγκόσμια συνέδρια περίπου ανά δεκαετία. Το δεύτερο έγινε στην Ιερουσαλήμ το 1928, και το τρίτο στο Ταμπαράμ των Ινδιών το 1938. Ακολούθησαν και πολλά ακόμα. Οι Ορθόδοξοι άρχισαν να μετέχουν μετά την απόφαση για συμμετοχή στο ΠΣΕ.
- Το 2010 έγιναν μια σειρά πολύ σημαντικά συνέδρια για τον εορτασμό της εκατονταετηρίδας, όπως στην Ιαπωνία, το Cape Town και (ξανά) το Εδιμβούργο. Όμως η ιδέα της ιεραποστολής έχει εξελιχθεί πολύ στο διάστημα ενός αιώνα.

Άγιος Ανδρέας, 2005

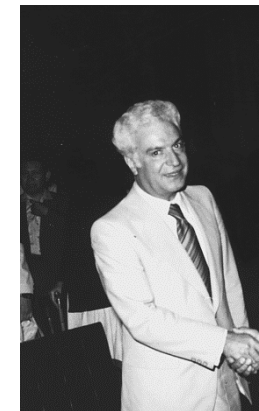
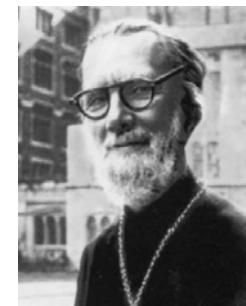
- Το 2005 πραγματοποιήθηκε το αμέσως προηγούμενο Παγκόσμιο Συνέδριο Ιεραποστολής της CWME στον Άγιο Ανδρέα Αττικής
- Εκεί μεταξύ πολλών ομιλητών, από τους Έλληνες ο Θανάσης Παπαθανασίου έκανε μια πραγματικά εμπνευσμένη ομιλία για το νόημα της ιεραποστολής σήμερα, με τίτλο «Συμφιλίωση: Η μείζων σύγκρουση την εποχή της μετανεωτερικότητας. Ορθόδοξη συμβολή σε έναν ιεραποστολικό διάλογο».
- Αυτοκριτική συζήτηση χρειάζεται ως προς το ζήτημα μιας αμήχανης σχέσης με την τοπική Εκκλησία και κοινωνία που παρατηρήθηκε κατά τη διάρκεια του συνεδρίου, συνεπεία ενός αμφίθυμου δικού μας επαρχιωτισμού, καθώς και κάποιες, λιγοστές και μεμονωμένες πάντως, αντιδράσεις

Τα συνέδρια αυτά

- Συνέβαλαν στην αναζωπύρωση του ιεραποστολικού ενδιαφέροντος
- Δημιούργησαν κινητικότητα και δυνατότητα ανταλλαγής σκέψεων, ιδεών, τεχνογνωσίας
- Άνοιξαν τους ορίζοντες ως προς την παγκοσμιότητα του κόσμου και έδωσαν κάποια πλούσια ιεραποστολικά παραδείγματα
- Στη συνάρτηση της επαφής με την Ορθοδοξία υπήρξε τεράστια αλληλεπίδραση σε πολλά πεδία,
 - κυρίως στη θεολογία και μεθοδολογία της ιεραποστολής. Σήμερα τίποτε δεν είναι ίδιο...

Κάποιες ειδικότερες ιστορικές παράμετροι

- Στο διάστημα μετά τη ρωσική επανάσταση του 1917 πολλοί Ρώσοι διανοούμενοι, ευθύς αμέσως ή σταδιακά εγκαθίστανται σε ευρωπαϊκές ή δυτικές γενικότερα μητροπόλεις, και ένας δημιουργικός διάλογος στο πεδίο της ταυτότητας αλλά και των σχέσεων Ανατολής και Δύσης, με κεντρικούς άξονες τη φιλοσοφία και τη θεολογία ξεπηδά αβίαστα. Η ανάγκη επικοινωνίας είναι ουσιαστική.
- Ειδικότερα μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, μια τσακισμένη Ευρώπη προσπαθεί να επουλώσει τις πληγές της και να θεραπεύσει την ειρήνη και την ενότητα, οικοδομώντας πολυεπίπεδες σχέσεις συνεργασίας.
- Μέσα στις καταιγιστικές εξελίξεις και τις συνεχείς συνεννοήσεις σε επίπεδο βάσης, ιδρύεται και το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών το 1948. Η επιθυμία για την ύπαρξη μιας αδελφότητας εκκλησιών στον τύπο των Ηνωμένων Εθνών είχε εκφραστεί από πολλές πλευρές, και από τη σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου με εγκύκλιο του 1920
- Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση ενός πλαισίου αρχών για το ΠΣΕ τέτοιων που συνάδουν με την Ορθόδοξη εκκλησιολογία και επιτρέπουν την απρόσκοπτη συμμετοχή των Ορθοδόξων είχε ο π. Γεώργιος Φλορόφσκι.
- Από τους Έλληνες η μορφή που συνδέθηκε καθοριστικά με το ΠΣΕ είναι ο καθηγητής της Σχολής μας (επίσης του Τμήματος και του Τομέα μας ☺) Νικόλαος Νησιώτης, μια από τις πιο ευγενικές μορφές της θεολογίας διεθνώς, καθώς και ο αρχ. Αναστάσιος.

Και άλλες ειδικότερες εξελίξεις

- Το 1953 ιδρύθηκε ο Σύνδεσμος, η Παγκόσμια αδελφότητα Ορθοδόξων Νέων
- Και ακολούθως, λίγα χρόνια μετά, το 1961, το Πορευθέντες, ένας σύλλογος που και σήμερα δραστηριοποιείται στο ιεραποστολικό έργο
- Με τη συμβολή του Πορευθέντες ιδρύεται από τη Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, κατόπιν εισήγησης της Θεολογικής Σχολής Αθηνών το Κέντρο Ιεραποστολικών Σπουδών (ΚΙΣ) το 1970, ενώ
- Το 1971 ιδρύεται το Διορθόδοξο Κέντρο της Εκκλησίας της Ελλάδος και στεγάζεται στη Μονή Πεντέλης.

Κάποιες παρέες θα αλλάξουν τον κόσμο;

- «Οι συνθήκες είχαν ωριμάσει. Στο πλαίσιο του Συνδέσμου, της Παγκόσμιας Αδελφότητας Ορθοδόξων Νέων, ιδρύθηκε το 1961 στην Ελλάδα το Διορθόδοξο Κέντρο «Πορευθέντες» με πρωτεργάτες αυτής της προσπάθειας, τον νυν αρχιεπίσκοπο Αλβανίας Αναστάσιο (Γιαννουλάτο) και τον μετέπειτα καθηγητή Ιεραποστολικής στην Αθήνα Ηλία Βουλγαράκη. Το άκουσμα ήταν πρωτάκουστο, όπως ήδη τονίσαμε, καθώς η θεολογία μας τότε ήταν βαθιά ριζωμένη σε μια μιμητική ακαδημαϊκή ακαμψία, στη μιζέρια και τον εθνοκεντρισμό. Ιδρύθηκε το ιεραποστολικό περιοδικό *Πορευθέντες (Go Ye)*, που κυκλοφορούσε ελληνικά και αγγλικά (1960-70), ενώ και άλλες ιδιωτικές πρωτοβουλίες συνέτειναν στην ίδια κατεύθυνση. Αργότερα, το 1967, μετά από πολυετείς αγώνες, ιδρύθηκε το Γραφείο Εξωτερικής Ιεραποστολής της Εκκλησίας της Ελλάδος, και από το 1981 εκδίδεται το εκλαϊκευτικό ιεραποστολικό περιοδικό *Πάντα τα Έθνη*, μέχρι και σήμερα, το οποίο συνιστά σημαντική πηγή ειδήσεων για την ιεραποστολή, αλλά μόνο σποραδικά στεγάζει σύντομα θεολογικά και θεωρητικά κείμενα. Σήμερα, εκτός από το προαναφερθέν κυκλοφορούν άλλα 6 ιεραποστολικά περιοδικά, που στηρίζουν επιμέρους ιεραποστολικά μέτωπα ανά τον κόσμο.» [ΕΒΠ, λ. Ιεραποστολή](#)

Άφρικα, Wi Mwega

- Μέσα σε όλη αυτή την ατμόσφαιρα γράφει ένα μυθιστόρημα με θέμα την Αφρική και την Ιεραποστολή η αείμνηστη Γαλάτεια Σουρέλη.

Άφρικα, Wi Mwega

ή «Αφρική Καλημέρα»

Α' έκδοση Πορευθέντες (1975)

Β' έκδοση από τον «Αστέρα» (2001) (με πρόλογο Εύης Βουλγαράκη)

Το μυθιστόρημα αποτυπώνει σε μεγάλο βαθμό την ατμόσφαιρα και τον προβληματισμό των ημερών.

Για όλα αυτά...

- Και για τους καρπούς συναντήσεων των ανθρώπων, όπως και για το άνοιγμα της «μαύρης Αφρικής» θα πούμε περισσότερα από κοντά...
- ... για την αξία των προφορικών αφηγήσεων

Επίσης θα...

- Δούμε ιεραποστολικά περιοδικά (ελληνικά και διεθνή, εκλαϊκευτικά και επιστημονικά)
- Μιλήσουμε για τη σύνδεση Πατρολογίας και Ιεραποστολικής στο έργο του Ηλία Βουλγαράκη
- Αναρωτηθούμε πού βρισκόμαστε σήμερα, τόσα χρόνια μετά, σε επίπεδο ιεραποστολικής επίγνωσης
- Διαβάσουμε αποσπάσματα από κείμενα του χθες και του σήμερα και θα συνομιλήσουμε μαζί τους.

Στο επόμενο μάθημα θα

- Επισκευθούμε το «[Διορθόδοξο Κέντρο Πορευθέντες](#)», στις 17:00-20:00 το απόγευμα.
- Διεύθυνση: Ζαλόγγου 13-15 10678 Αθήνα.
Τηλέφωνο: 210 3833792.
- Θα μας περιμένει εκεί η κυρία [Μαρία Κρουσταλλάκη](#) και άλλα στελέχη της ιεραποστολής και θα μας μιλήσουν για τη δράση του συλλόγου.

Μετά το Πάσχα

- Δούμε εν συντομία κάποιες σύγχρονες ιεραποστολικές θεολογίες όπως του πάπα Φραγκίσκου, *Evangelium Gaudium* και *Laudato Si'*, την οικουμενική διακήρυξη για την Ιεραποστολή *Together Towards Life: Mission and Evangelism in Changing Landscapes*, το *Cape Town Commitment: A Confession of Faith and a Call to Action* από το κίνημα της Λωζάννης και ιδίως
- την απόφαση της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας (Κρήτη 2016), «**Η Αποστολή της Ορθοδόξου Εκκλησίας εν τω Συγχρόνω Κόσμω**».

Ακολουθως

- Θα περάσουμε σε θέματα θεολογίας, ιστορίας και μεθοδολογίας της ιεραποστολής
 - και σε ποικίλες ζωντανές συναντήσεις.

Βιβλιογραφία

- Αναστάσιος, αρχιεπίσκοπος Αλβανίας [Γιαννουλάτος]. *Ιεραποστολή στα Έχνη του Χριστού*. Αθήνα: Αποστολική Διακονία, 2007.
- —. *Στην Αφρική: Άρθρα, Μελέτες, Απολογισμοί, Οδοιπορικά. Με Ανταποκρίσεις Συνεργατών*. Πρόλογος της Α.Θ. Μακαριότητας του πάπα και Πατριάρχου Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ. Θεοδώρου Β'. Αθήνα: Αποστολική Διακονία, 2010.
- —. *Η Λησμονημένη Εντολή Πορευθέντες... Από τον Λήθαργο στην Αφύπνιση*. Αθήνα: Αποστολική Διακονία, 2013.
- [Ασλανίδης, Δημήτριος και Ιωάννης/π. Κοσμάς]. *Ο Ιεραπόστολος του Ζαΐρ π. Κοσμάς Γρηγοριάτης κατά την Αφήγησι του Πατέρα του Δημ. Ασλανίδη και τις Επιστολές του*. Άγιον Όρος: Έκδοσις Ι. Μ. Οσίου Γρηγορίου, 1991.
- Βασιλειάδης, Πέτρος. «Mission, Proselytism and the Ecumenical Movement». Σε *“Πορευθέντες...” Χαριστήριος τόμος προς τιμήν του Αρχιεπισκόπου Αλβανίας Αναστασίου [Γιαννουλάτου]*. Επιμ. Ηλίας Βουλγαράκης *et al.* Αθήνα: Αρμός, 1997: 77-97 και σε νέα επεξεργασία, υπό δημοσίευση έργο του *Αντίδωρον Τιμής και Μνήμης*.
- Βουλγαράκη-Πισίνα, Εύη. «Ιεραποστολή στα Μετόπισθεν: Μνήμη Ηλία Βουλγαράκη». *Πάντα τα Έθνη*, 72 (1999): 9-11.
- —. λ. Αναστάσιος: Αρχιεπίσκοπος Δυρραχίου, Τιράνων και πάσης Αλβανίας (επώνυμο Γιαννουλάτος). *MOXE* 2 (2011): 407-410.
- —. λ. Βουλγαράκης Ηλίας. *MOXE* 4 (2011): 273-275.
- —. λ. Ιεραποστολή. *MOXE* 8 (2013): 448-459.
- —. «Mission and Evangelism in Modern Greece. A Selective Guide through Major Missionary Initiatives in the 20th and 21st Century.» *Teologia* 55/2 (2013): 114-121.
- —. «Ο Ιωνάς και η Αποκλειστικότητα της Σωτηρίας». *Αντίβολα* 1 (2017): 213-241.

- Βουλγαράκης, Ηλίας. λ. Κέννα. *ΘΗΕ* 7 (1965): 484-486.
- ——. *Ιεραποστολή: Μεθόριος Χριστιανισμού και Ελληνισμού*. Αθήνα: Μαΐστρος, [1989] 2007.
- ——. *Εννοιολογικός Θησαυρός της Ελληνικής Γραμματείας από τον 1^ο μέχρι τον 15^ο αιώνα*. Τόμ. 1-2. Αθήνα 1986.
- Γόννης, Β. Δημήτριος. «Ηλίας Βουλγαράκης: Ο Θεμελιωτής της Ιεραποστολικής στην Ελλάδα»: *Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής Αθηνών*. Τόμος ΛΣΤ' (2001): 70-120.
- Ελληνική Εταιρεία Ορθοδόξου Εξωτερικής Ιεραποστολής. *Αρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος (1903-1972)*. Θεσσαλονίκη, 1974.
- Njoronge, John Ngige. *Χριστιανική Μαρτυρία και Ορθόδοξη Πνευματικότητα στην Αφρική: Η Δυναμική της Ορθόδοξης Πνευματικότητας ως Ιεραποστολικό «Παράδειγμα» της Ορθόδοξης Μαρτυρίας στην Κέννα*. Διδ. Διατρ. Θεσσαλονίκη 2011.
- Παπαθανασίου, Αθανάσιος. «Μαθητεύσατε». Σε *Αγάπη και Μαρτυρία: Αναζητήσεις Λόγου και Ήθους στο Έργο του Ηλία Βουλγαράκη. Αφιέρωμα από τους Μαθητές του*. Επιμέλεια Εύη Βουλγαράκη-Πισίνα. Αθήνα: Ακρίτας 2001: 11-14.
- ——. *Η Εκκλησία γίνεται όταν ανοίγεται: Η Ιεραποστολή ως Ελπίδα και ως Εφιάλτης*, Αθήνα: Εν Πλω, 2009.
- Παπαλεξανδρόπουλος, Στέλιος. « Στην Υπηρεσία της Εκκλησίας». Σε *“Πορευθέντες...” Χαριστήριο τόμος προς τιμήν του Αρχιεπισκόπου Αλβανίας Αναστασίου [Γιαννουλάτου]*. Επιμ. Ηλίας Βουλγαράκης et al. Αθήνα: Αρμός, 1997: ιζ' - κθ'.
- Παρθένιος Γ' Πατριάρχης Αλεξανδρείας. *Πορεία Ταπεινής Διακονίας*. Αλεξάνδρεια: 1994.
- Σουρέλλη-Γρηγοριάδου, Γαλάτεια. *Άφρικα, Wi Mwega*. Αθήνα: Αστήρ, 2001 (1975).
- Stamooolis, James. *Eastern Orthodox Mission Theology Today*. Νέα Υόρκη: Orbis Books, 1986.
- Τσιρέβελος, Νικόλαος. *Θεολογική Θεμελίωση της Ορθόδοξης Μαρτυρίας. Σπουδή στο Έργο του Αρχιεπισκόπου Αλβανίας Αναστασίου*. Θεσσαλονίκη: Ostracon Publishing, 2015.
- Vassiliadou, Anastasia. «An Orthodox Reflection on the Centenary of the Edinburgh 1910 World Mission Conference». Σε *Orthodox Perspectives on Mission*. P. Vassiliadis (επιμ.). Oxford: Regnum, 2013: 187-189.